



Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.468.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12259 Pana Posła Marka Matuszewskiego, w sprawie dostępności miejsc w domach pomocy społecznej i wsparcia dla gmin w zakresie opieki długoterminowej nad seniorami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Z danych ze sprawozdania MRPiPS-05 za 2024 rok wynika, że w Polsce na koniec roku 2024 funkcjonowały 824 domy pomocy społecznej dysponujące 80 322 miejscami. Liczba korzystających z pobytu w domach pomocy społecznej w całym 2024 roku wyniosła 90 468 osób.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej oczekiwało łącznie 4 898 osób.

Warto przy tym zaznaczyć, że równocześnie placówki dysponują wolnymi miejscami. Liczba wolnych miejsc w domach pomocy społecznej na 31 grudnia 2024 r. wynosiła 1 999. Współwystępowanie list oczekujących na pobyt w domach pomocy społecznej i wolnych miejsc w tych placówkach może wynikać m.in. z „niedopasowania” terytorialnego placówki lub jej typu do potrzeb osób oczekujących na umieszczenie w dps, a także z faktu że niektóre z osób, wobec których wydano decyzję kierującą do domu pomocy społecznej, na własny wniosek opóźnia zamieszkanie w placówce.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214, z późn. zm.) prowadzenie domów pomocy społecznej jest zadaniem własnym samorządu gminnego, powiatowego oraz wojewódzkiego. Decyzje dotyczące tworzenia domów pomocy społecznej należą zatem do jednostek samorządu terytorialnego odpowiedniego szczebla. Liczba jednostek tego typu i liczba udostępnianych przez nie w poszczególnych województwach miejsc odzwierciedla lokalne zapotrzebowanie na usługi oferowane przez domy pomocy społecznej z jednej strony, z drugiej wynika z możliwości finansowych danego samorządu.

Informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powołano Zespół do spraw reformy systemu pomocy społecznej, w skład którego weszli eksperci, praktycy naukowcy. Do zadań zespołu należy przeprowadzenie analizy i ocena skuteczności funkcjonujących w ramach polskiego systemu pomocy społecznej rozwiązań, a także dokonanie przeglądu dostępności świadczeń, usług i innych form wsparcia oraz ocena sytuacji pracowników systemu pomocy społecznej.

W opinii Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kluczowy dla zwiększenia efektywności wsparcia osób niesamodzielnych jest rozwój usług świadczonych beneficjentom w miejscu ich zamieszkania, zwłaszcza rozwój mieszkalnictwa wspomaganego. Opracowane w resorcie przy wsparciu zespołu zmiany przepisów ustawy o pomocy społecznej służyć mają procesowi deinstytucjonalizacji oraz rozwojowi usług środowiskowych, w tym m.in. ułatwieniu świadczenia wsparcia w formie mieszkań

wspomaganych i treningowych. Projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych wpisano do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem UD315.

Wskazać również należy, że zarządzeniem nr 30 z dnia 22 marca 2024 r. Prezes Rady Ministrów powołał Międzyresortowy Zespół do spraw systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi. Do jego zadań należy analiza systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi, proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących opieki nad członkami tej grupy, opracowanie rekomendacji założeń rozwiązań legislacyjnych dotyczących opieki nad takimi osobami oraz rozpatrywanie innych spraw zleconych przez Radę Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów w zakresie systemowych rozwiązań związanych z opieką senioralną. W ramach zespołu, którego członkinią jest Ministra Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, powołano Grupę roboczą ds. opieki długoterminowej, w skład której weszli przedstawiciele Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wyjaśniam ponadto, że na zlecenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dokonano przeglądu opieki długoterminowej w Polsce. Przeglądem objęto szeroki zakres zadań realizowanych przez sektor ochrony zdrowia i zabezpieczenia społecznego (w tym pomocy społecznej). Na gruncie realizowanej reformy nr A 4.6 KPO, oprócz realizacji kamienia milowego A69G, tj. wspomnianego Strategicznego przeglądu opieki długoterminowej, założono również realizację kamienia milowego A70G - Wejście w życie nowelizacji odpowiednich aktów prawnych w celu wdrożenia priorytetów reform określonych w strategicznym przeglądzie opieki długoterminowej w Polsce (zgodnie z kamieniem milowym A69G).

W ramach prac grupy roboczej ds. opieki długoterminowej, którą powołano w KPRM jako część Międzyresortowego Zespołu do spraw systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi, wypracowano projekt definicji „opieki długoterminowej”, „opieki nieformalnej” i „opiekuna nieformalnego”, które wykorzystywane są w prowadzonych pracach legislacyjnych wdrażających reformę opieki długoterminowej.

Informuję, że na podstawie opracowanego przez Bank Światowy raportu pn. „Strategiczny przegląd opieki długoterminowej w Polsce w celu określenia priorytetów w zakresie reform” realizowane są następujące działania (w ramach kamienia milowego A70G):

- analiza obowiązujących standardów jakości opieki długoterminowej w obszarze pomocy społecznej oraz przygotowanie projektu przepisów prawnych dotyczących standardów wybranych elementów jakości opieki w obszarze pomocy społecznej;
- wskazanie organów odpowiedzialnych za koordynację systemu opieki długoterminowej, ogół działań w zakresie monitorowania i ewaluacji jakości oraz działalność informacyjną;
- przegląd wydatków publicznych w celu oceny efektywności finansowania opieki długoterminowej ze środków publicznych;
- przyjęcie dokumentu, w którym zaproponowany zostanie zintegrowany system monitorowania i ewaluacji jakości, gromadzenia danych i wykorzystywania tych danych.

Przy tej okazji pragnę zaznaczyć, że w resorcie rodziny realizowane są również programy zapewniające samorządom gminnym wsparcie w realizacji ich zadań własnych, mające na celu zapewnienie rozwoju usług środowiskowych.

Program „Opieka 75+” kierowany jest do gmin liczących do 60 tys. mieszkańców. Ma on poprawić dostępność usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla

osób w wieku 75 lat i starszych. W bieżącym roku na realizację programu zaplanowano 80 mln zł.

Ważną inicjatywą realizowaną w Ministerstwie jest też program „Korpus wsparcia seniorów”, składający się z dwóch Modułów. Celem Modułu I jest wsparcie finansowe gmin w organizowaniu usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich dla osób w grupie wiekowej 60+. Modułu II ma zapewniać gminom wsparcie finansowe w zakresie dofinansowania zakupu i kosztów użytkowania tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa. W bieżącym roku na realizację programu zaplanowano 30 mln zł.

W roku 2026 Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dysponuje ponadto możliwością wsparcia finansowego działań samorządów w obszarze rozwoju sieci mieszkań treningowych i wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami. Kwota środków przewidzianych na realizację umożliwiającego to działania 4.4. Kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem” wynosi 24 mln zł.

Odpowiedzią polityki publicznej na wyzwania związane z potrzebą godzenia obowiązków pracowniczych z zapewnieniem wsparcia odpowiadającego potrzebom seniorów są projektowane rozwiązania dotyczące bonu senioralnego. Wyjaśnić jednak należy, iż ich opracowanie leży w gestii Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej prowadzenie domów pomocy społecznej jest zadaniem własnym gmin, powiatów oraz samorządu województwa. Należy wyjaśnić, że pracownicy domów pomocy społecznej są pracownikami samorządowymi, a kwestie związane z ich zatrudnieniem oraz warunkami wynagradzania regulowane są przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1135) i rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1638, z późn. zm.), które określa warunki i sposób wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (w tym minimalny poziom wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach). Kształtowanie całkowitej wysokości ich wynagrodzenia pozostaje zatem w gestii pracodawcy samorządowego.

Kierownictwo MRPiPS ma świadomość faktu, iż zakres obowiązków pracowników domów pomocy społecznej jest szeroki, a wymagany od nich poziom kompetencji własnych i umiejętności interpersonalnych bardzo wysoki. Mając to na względzie podjęto prace nad rozwiązaniami systemowymi, pozwalającymi wesprzeć finansowo wynagrodzenia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym również domów pomocy społecznej, ze środków budżetu państwa.

Do ustawy o pomocy społecznej wprowadzono zmianę, która umożliwiła przyjęcie przez Radę Ministrów Uchwały nr 62 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024–2027”. W jego ramach zatrudnieni na podstawie umowy o pracę pracownicy domów pomocy społecznej nabyli prawo do dodatku motywacyjnego w wysokości 1000 zł brutto miesięcznie w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. Na wypłaty tzw. dodatków motywacyjnych dla pracowników domów pomocy społecznej w roku 2025 przeznaczono ponad 790 mln zł.

Pragnę nadmienić, że kwestie wsparcia i rozwoju kadr systemu pomocy społecznej są również przedmiotem prac powołanego w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Zespołu do spraw reformy systemu pomocy społecznej. Do jego zadań należy m.in. dokonanie analizy i ocena skuteczności funkcjonujących w ramach systemu pomocy społecznej rozwiązań – również w zakresie sytuacji jego pracowników - oraz opracowanie propozycji rozwiązań prawnych system ten reformujących.

Wspomniany wcześniej projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw zakłada m.in. uporządkowanie rozwiązań dotyczących ścieżki awansu zawodowego, a także wzmocnienie dostępu do superwizji jako narzędzia wsparcia zawodowego i rozwoju kompetencji pracowników socjalnych, jak również dostępu do szkoleń, w tym szkoleń podnoszących poziom bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/